

O ARHIVU DRUŽBOSLOVNIH PODATKOV (ADP)

Poslanstvo

ADP je osrednje slovensko področno podatkovno središče s ponudbo storitev širjenja druge rabe podatkov.

ADP iz širokega nabora družboslovnih disciplin pridobiva pomembne podatkovne vire, zanimive za slovenske družboslovce, jih shranjuje in varuje pred uničenjem ter namenja nadaljnji rabi za znanstvene, izobraževalne in druge namene.

Delovanje

- od 1997,
- v katalog je vključenih več kot 600 raziskav,
- član evropskega konzorcija družboslovnih arhivov CESSDA (mednarodna infrastrukturna enota na podlagi programa ESFRI),
- sodeluje pri različnih mednarodnih projektih, npr. podpora pri vzpostavljanju podatkovnih središč v Srbiji, Bosni in Hercegovini in na Hrvaškem (projekt 7. OP SERSCIDA), izboljševanju dostopa do podatkov javnih ustanov, kot so statistični uradi (projekt 7. OP DwB) ...

STORITVE

PODPORA DAJALCEM PODATKOV:

- svetovanje (družboslovna metodologija in statistika, digitalno skrbništvo),
- podpora pri pripravi Načrta ravnanja z raziskovalnimi podatki,
- delavnice, seminarji, izobraževanja.

PODPORA UPORABNIKOM PODATKOV:

- svetovanje (iskanje, raba, analiza, citiranje, mednarodne baze podatkov),
- delavnice, seminarji, izobraževanja.

KONTAKTNI PODATKI

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede
Arhiv družboslovnih podatkov
Kardeljeva ploščad 5
1000 Ljubljana

www.adp.fdv.uni-lj.si

arhiv.podatkov@fdv.uni-lj.si

[Arhiv.Druzboslovnih.Podatkov](https://www.facebook.com/Arhiv.Druzboslovnih.Podatkov)

[@ArhivPodatkov](https://twitter.com/ArhivPodatkov)

Analiziraj podatke

Deli raziskave

Prispevaj k znanosti

Arhiv družboslovnih podatkov

STORITVE SLOVENSKEGA PODATKOVNEGA SREDIŠČA:

- prevzem raziskovalnega gradiva,
- digitalno skrbništvo nad predanim gradivom,
- zagotavljanje dostopa do raziskovalnega gradiva.

Univerza v Ljubljani

ICPSR

cessda

ODPRTI PODATKI

Raziskovalni podatki predstavljajo podlago za raziskovanje in z analizo omogočajo izpeljavo zaključkov. Odprto dostopni podatki morajo biti pripravljeni v takšni obliki, da se uporabniki, ki so jim namenjeni, z njimi lahko seznanijo in jih, načeloma pod enakimi pogoji, lahko uporabljajo za različne namene.

Kaj prinaša odprti dostop:

- preglednost raziskovalnega dela,
- večjo **vidnost** in **citiranost** znanstvenega dela,
- spodbuja **odprto znanstveno razpravo**,
- je pomemben **vir za izobraževanje** in **nadaljnje raziskovanje**,
- omogoča preučevanje raziskovalnih metod,
- spodbuja **potencialno novo uporabo** podatkov, **kombiniranje** podatkov iz več virov in **zniža stroške**, saj ni potrebe po zbiranju enakih podatkov.

Pri načrtovanju raziskave, zbiranju in pripravi raziskovalnih podatkov morate raziskovalci poskrbeti, da bodo **podatki uporabni** ne le za izvorno raziskavo, ampak tudi za **prihodnje raziskovanje**.

Kako to zagotovite kot raziskovalec:

- skrbite za kakovost raziskave (pri konceptualizaciji in metodologiji, ustvarjanju podatkov in dokumentiranju),
- izpolnjujete etične obveznosti (spoštujete področno zakonodajo in stanovske etične kodekse, informirate udeležence raziskave o namenih raziskave in pravicah ter pridobite soglasja za uporabo podatkov),
- izberete podatkovno središče (npr. ADP) za digitalno skrbništvo nad podatki in pripravite podatke skladno z njihovimi priporočili.

Z vidika odprtih podatkov je pomembno, da udeleženca raziskave seznanite s predvideno nadaljnjo rabo. Na primer:

NAČRT RAVNANJA Z RAZISKOVALNIMI PODATKI (NRRP)

V NRRP predvidite, kako boste ravnali z raziskovalnimi podatki (RP) v celotnem raziskovalnem procesu in tudi potem, ko je raziskava končana. Pri pripravi dokumenta si pomagajte z naslednjim seznamom, ki vključuje bistvene teme, pomembne za kakovostno ravnanje s podatki.

Seznam za podporo pri pripravi NRRP

1. Opisne informacije o raziskavi
2. Zbiranje RP (kako in katerih)
3. Spremnimi dokumenti in metapodatki
4. Etični in pravni vidiki
5. Hramba in varnostna kopija
6. Digitalno skrbništvo (katere podatke boste hranili in kje)
7. Dostop do RP
8. Odgovornost za ravnanje z RP in s tem povezani stroški

Poleg podatkovnega središča ustrezno **podporo** in spodbudo nudijo:

Raziskovalna ustanova (opredeli notranjo politiko odprtega dostopa do RP, ima postopke za pomoč raziskovalnim projektom pri pripravi in izvajanju NRRP).

Knjižnica (seznanja uporabnike o možnostih predaje podatkov v priporočeno podatkovno središče ter nudi tehnično in vsebinsko podporo pri osnovnih metapodatkih o raziskavi, avtorskih pravicah, licencah in drugo).

Financer (skrbi za politike odprtega dostopa do podatkov, ki med drugim vključujejo obvezno pripravo NRRP, priznava stroške priprave podatkov, izvaja nadzor nad izpolnjevanjem obveznosti iz odprtega dostopa).

Strinjam se, da se posredovani odgovori shranijo v Arhivu družboslovnih podatkov.

Razumem, da lahko drugi uporabniki podatke analizirajo in rezultate analiz brez možnosti razkritja posameznika objavijo v svojih delih.

PRIPRAVA IN IZROČITEV RAZISKOVALNIH PODATKOV V ADP

ZAKAJ IZROČITI PODATKE V ADP

- ADP nudi **storitev digitalnega skrbništva** raziskovalnih podatkov.
- Deluje skladno z **mednarodnimi smernicami** na področju **odprtega dostopa** do raziskovalnih podatkov.
- Je s strani ARRS **pooblaščen podatkovno središče**, katerega znanstvena zbirka raziskovalnih podatkov se upošteva pri znanstveni kategorizaciji. Pridobite zapis v **znanstveni bibliografiji** (v kategoriji tipa dokumenta 2.20 – Zaključena znanstvena zbirka podatkov ali korpus).
- Raziskava je **dostopna v spletnih katalogih** (spletna stran ADP, NESSTAR katalog ADP, Podatkovni katalog CESSDA).
- Bibliografski podatki raziskave so dostopni v spletnih katalogih (COBISS).
- ADP nudi podporo pri načrtovanju in pripravi podatkov za odprti dostop.

POSTOPEK IZROČITVE RAZISKOVALNIH PODATKOV V ADP

Faza presoje za sprejem:

Seznanite se z **merili za sprejem podatkov** v arhiv. S pobudo za izročitev podatkov stopite v stik z arhivom. Sledi presoja ustreznosti podatkov glede na merila in odločitev za sprejem v arhiv.

Faza sprejema raziskovalnih podatkov:

1. Pripravite gradivo za izročitev v arhiv (**opis raziskave, podatkovna datoteka, vprašalnik, ostalo gradivo**).
2. Pripravite **Izjavo o izročitvi raziskovalnega gradiva**.
3. Oddaja v ADP: na varen način v spletno odložišče »**ADP hramba**«.

Podroben opis podatkov in vsebinske informacije o raziskavi so ključnega pomena, da lahko uporabnik podatke razume in jih ob uporabi smiselno interpretira.

DOSTOP DO RAZISKOVALNIH PODATKOV IN UPORABA

Razlogi za drugo rabo podatkov:

- **konceptualno-vsebinski razlogi** (časovna primerljivost; testirani vprašalniki; različni nameni uporabe pripomorejo k jasnosti teoretičnih konceptov),
- **metodološki razlogi** (kombinacija več virov podatkov),
- **ekonomski razlogi** (prihranek denarja in časa).

ZAKAJ UPORABLJATI PODATKE IZ ADP

- Preprost **dostop do velikega števila kakovostnih raziskav**: podatki, vprašalniki, metodologije, opisi raziskav.
- Edinstveni podatki **iz preteklosti** (od 60-ih let 20. stoletja dalje).
- Raziskave z različnih področij družboslovja.

KAKO DO RAZISKOVALNIH GRADIV

Prosto dostopno na spletni strani ADP (rubrika Podatki) in z orodjem NESSTAR:

- opis raziskave (vsebina raziskave, uporabljena metodologija),
- opis podatkovne datoteke in frekvenčni izpis,
- vprašalnik in z raziskavo povezana gradiva.

Dostopno **ob** brezplačni **registraciji**:

- analiza podatkov prek spleta (NESSTAR),
- prenos podatkov na uporabnikov računalnik.

Pogoji dostopa se določijo ob registraciji in so odvisni od namena uporabe in kategorije uporabnika.